



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 103/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. marca 2009 predbežne prerokoval sťažnosť F. Š., L., zastúpeného advokátkou JUDr. D. K., P., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaniach vedených Okresným súdom Považská Bystrica pod sp. zn. 5 C 71/07, Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 17 Co 290/07 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Cdo 129/08 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť F. Š. o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. februára 2009 doručená sťažnosť F. Š., L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaniach vedených Okresným súdom Považská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C 71/07, Krajským súdom v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 17 Co 290/07 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) pod sp. zn. 2 Cdo 129/08.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že:

*„Dňa 23. 5. 2007 podala dcéra navrhovateľa na Okresnom súde v Považskej Bystrici voči svojmu otcovi - navrhovateľovi návrh na zrušenie vecného bremena. Tento návrh bol vedený na OS Pov. Bystrica pod 5C 71/07. ...*

*Po podanom návrhu súd vypočul účastníkov, kde bolo preukázané, že predmetnú nehnuteľnosť, ktorú mal navrhovateľ opustiť postavil sám so svojou bývalou manželkou, táto doposiaľ bývalého manžela nevyplatila a preto keďže uplynula doba na výkon rozhodnutia - 10 rokov, sa bývalá manželka s navrhovateľom dohodli, že v tomto rodinnom dome bude navrhovateľ bývať aj naďalej. Skutočne aj v dome býval, riadne prispieval na náklady spojené s jeho užívaním. Jeho bývalá manželka previedla celú nehnuteľnosť na svoju dcéru, ktorá však začala všemožne svojmu otcovi škodiť, vyvolávať konflikty, neustále tohto sledovala spoločne s matkou, vulgárne sa ku nemu chovala až napokon, po tom, čo bola v tr. konaní uznaná za vinnú z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, podala návrh s tým, že žiada vecné bremeno - právo doživotného bývania a užívania nehnuteľnosti svojmu otcovi zrušiť.*

*I napriek tomu, že súd účastníkov vypočul, oboznámil sa s rozvodovým spisom navrhovateľa ako aj so spisom o vyporiadaní BSM, rozhodol tak, že vecné bremeno zrušil, nie ako požadovala jeho dcéra, ale za odplatu Sk 2000,- mesačne s tým, že s návrhom súhlasil. Hoci doručil písomne súdu, že s návrhom nesúhlasí, nakoľko po opustení z budovy súdu sa mu dcéra vysmiala, teda ešte pred vyhlásením rozhodnutia prehodnotil svoje stanovisko a s návrhom nesúhlasil, súd jeho právo bývania zrušil a spravil z neho bezdomovca. Navrhovateľ podal voči takémuto rozhodnutiu odvolanie, napokon napadol i rozhodnutie KS na NS SR, no bezúspešne. ...*

*Po právoplatnom skončení veci dcéra navrhovateľa ohlásila z trvalého pobytu a tak sa z navrhovateľa v dôchodkovom veku stal bezdomovec, bez akéhokoľvek nároku na strechu nad hlavou. T. č. prespáva po príbuzných, domoch kultúry a pod., dcéra ani sumu Sk 2.000,- neplatí riadne, včas, dokonca niektoré mesiace uhradené nemá.*

*Z takto prevedeného dokazovania a ustálenia dôvodnosti návrhu jeho dcéry, nemá bývanie, hoci sa sám významne zaslúžil o nadobudnutie predmetnej nehnuteľnosti, finančne sa zaťažil, zdravotne pri stavbe si poškodil a t. č. nemá kde bývať. Suma Sk 2.000,- je neadekvátna možnosti zabezpečenia si bývania, ako dôchodca nedostane žiadnu pôžičku, nemá z čoho a akým spôsobom si bývanie zabezpečiť, je vo veku, kedy by potreboval pomoc,*

*no takýmito rozhodnutiami považuje postup OS, KS i NS s následkom porušenia jeho práva na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 odst. 1, 2 Ústavy SR ako ak spravodlivého konania podľa čl. 12 odst. 1, 2 Ústavy.*

*Z uvedených skutočností vyplýva, že v tomto prípade došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu ako aj na spravodlivé konanie ako aj nemožnosť vlastníctvo zneužiť na ujmu iného priznané občanovi v Ústave Slovenskej republiky.*

*Na základe uvedených skutočností navrhujem, aby Ústavný súd SR po prejednaní tohto podnetu a po zhodnotení dôkazov vydal toto rozhodnutie*

*Právo navrhovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 12 odst. 1, 2, čl. 20 odst. 3, čl. 46 odst. 1, 2 Ústavy SR bolo v konaní 5C 71/07 Okresným súdom v Považskej Bystrici, ako aj v konaní 17 Co 290/2007 KS Trenčín ako aj NS SR 2 Cd o 129/2008 porušené bolo.*

*Navrhovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 7.000,- €, ktoré je OS Považská Bystrica povinný vyplatiť do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.*

*OS Považská Bystrica ako aj KS Trenčín je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia navrhovateľa vo výške 245, 70 € /prevzatie veci - 115.90 €, spísanie návrhu - 115,90 €, 2x režijný paušál á 6,95 €, na účet JUDr. D. K. ... do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (*mutatis mutandis* I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v konaniach vedených Okresným súdom Považská Bystrica pod sp. zn. 5 C 71/07, Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 17 Co 290/07 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Cdo 129/08.

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a v rámci toho na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 129/08, ústavný súd pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie

s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 13/01).

V danom prípade je relevantnou aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobie platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti dovolania, jeho opodstatnenosti a pod.

Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Z obsahu sťažnosti nevyplýva, z akého dôvodu namieta sťažovateľ, ktorý je zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou, porušenie svojich označených práv. Z obsahu návrhu však možno vydedukovať, že jeho podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v uznesení sp. zn. 2 Cdo 129/08 z 30. septembra 2008, ktoré si ústavný súd zadovážil, ktorým bolo rozhodnuté o neprípustnosti dovolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 17 Co 290/07 z 22. januára 2008 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 71/07-56 z 31. júla 2007.

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 129/08 z 30. septembra 2008 okrem iného vyplýva, že:

*„... V danej veci dovolaním napadnutý rozsudok nespadá pod žiadny dôvod neprípustnosti dovolania v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia, lebo nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a odvolací súd doposiaľ vo veci nerozhodoval, takže zatiaľ ani nevyslovil v tejto veci právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť.“*

*Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom procesnými vadami taxatívne vymenovanými v § 237 O. s. p. (§ 242 ods. 1 O. s. p.), neobmedzil sa dovolací súd na skúmanie prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj jeho prípustnosťou v zmysle § 237 písm. a) až g) O. s. p. (t. j. či nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania v tomto ustanovení uvedenej dovolateľ nenamieta a nezistil ju ani dovolací súd. ...*

*Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, ale nezakladala by prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd rozhodol správne prichádzalo do úvahy iba vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o takýto prípad v danej veci nešlo).*

*Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodit' z § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na okresnom či krajskom súde bolo postihnuté vadami uvedenými v § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie odporcu podľa § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozsudkom z hľadiska jeho vecnej správnosti. ...“*

Podľa názoru ústavného súdu uvedený právny názor najvyššieho súdu je zdôvodnený dostatočne a nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani

oprávnenie ústavného súdu nahradit' jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť vo vzťahu k napadnutému konaniu najvyššieho súdu odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

*2. Pokiaľ ide o napadnuté konania, ktoré boli vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 5 C 71/07 a pred krajským súdom pod sp. zn. 17 Co 290/07, treba konštatovať, že tieto konania boli právoplatne skončené 3. marca 2008, pričom sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 3. februára 2009.*

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva.

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začína plynúť dňom, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o poslednom účinnom opravnom prostriedku, ktorý zákon na ochranu práva poskytuje, t. j. v danom prípade od 3. marca 2008. Predmetná sťažnosť bola podaná až 3. februára 2009 a ústavnému súdu doručená 6. februára 2009, teda dávno po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom.

Dovolanie sťažovateľa bolo v predmetnej veci odmietnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 129/08 z 30. septembra 2008 ako neprípustné, a keďže ústavný súd nezistil žiadne dôvody na vyslovenie porušenia označených základných práv a slobôd uvedeným uznesením najvyššieho súdu (pozri bod 1 v časti II tohto rozhodnutia), v tejto súvislosti konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľa v danej veci nemohlo založiť plynutie predmetnej lehoty, pretože podanie neprípustného dovolania nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný prostriedok nápravy. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu preto nemožno považovať za kvalifikovanú právnu

skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

V prípadoch, keď je dovolanie neprípustné, nie je možné dovolanie považovať za procesný prostriedok, ktorý zákon na ochranu základných práv a slobôd poskytuje. V takých prípadoch lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu plynie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania z dôvodu jeho neprípustnosti treba považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy, ktoré autoritatívne konštatuje neexistenciu práva, v danom prípade práva podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu.

Vzhľadom na to, že sťažnosťou napadnutý rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť ešte predtým, ako sa sťažovateľ obrátil neprípustným dovolaním na najvyšší súd, predmetná sťažnosť bola podaná v čase, keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd sa preto nemohol zaoberať opodstatnenosťou v sťažnosti uvedených námietok voči týmto rozhodnutiam všeobecných súdov. Neprípustné dovolanie nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať (mutatis mutandis I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03).

Z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť smerujúcu proti napadnutému konaniu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 5 C 71/07 a konaniu krajského súdu vedeného pod sp. zn. 17 Co 290/07 odmietnuť ako návrh podaný oneskorene.

3. V časti, v ktorej sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 20 ods. 3 ústavy v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 5 C 71/07, krajským súdom pod sp. zn. 17 Co 290/07 a najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 129/08, ústavný súd jeho návrhu nevyhovел, pretože už aj v kontexte uvedených skutočností nezistil medzi týmito článkami ústavy a tvrdým porušením týchto základných

práv ústavne relevantnú súvislosť. Z tohto dôvodu bol aj v tejto časti návrh sťažovateľa odmietnutý ako zjavne neopodstatnený.

Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2009